

Olur mu olur...

Aykut Göker

“Geride bıraktığımız yirmi yıl içinde, Türkiye, **uzaktan teşhis** ve **tıbbî tahlili** mümkün kılan yeni ölçüm tekniklerinin ve evlerimizde kolayca kullanabildiğimiz, ucuz ölçüm aygıtlarının geliştirilmesinde sağladığı başarıdan sonra, insan vücuduna yerleştirilen dozlama aygıtları ile gerekli ilaçların, uzaktan doktor kontrolü altında, gereken miktarlarda verilmesi yoluyla, **uzaktan tedavi** konusunda da önemli başarılar elde etti. Bu başarılar, her türlü cerrahî müdahale dâhil, tıp alanında sunduğu hizmetleri geliştirerek Avrupa'nın başlıca teşhis ve tedavi merkezlerinden biri hâline gelmiş bulunan Türkiye'yi, tıpta, tam bir mükemmeliyet merkezi olma konumuna yükseltti. **Moleküler Biyoloji** ve **Genetik** alanında kazandığı yetkinlik; ayrıca, **düşünce kontrollü**, **öğrenen** ve **kendini uyarlayan yapay uzuv** ve **eklemlerin** geliştirilmesi ve **biyoyumlu yapay duyu organlarının** (göz, kulak, burun) **üretilmesinde** gösterdiği olağanüstü başarılar, Türkiye'nin tıptaki ününü Avrupa sınırlarının da dışına taşıdı.

“Türkiye, yine geride bıraktığımız yirmi yılın ilk yarısında kurduğu **geniş bant iletişim ağı** ve buna paralel olarak **bilgi güvenliğini** sağlamaya yönelik **kalkanlar** ve **kriptolama teknikleri** geliştirmede kazandığı yetkinlikle, coğrafi konumunun sağladığı avantajı, **Avrasya sayısal kavşak noktası** olma avantajına dönüştürmeyi de başardı. 1990'lardan başlayarak, iletişim hizmetlerini, bir adrese bağlı olmadan, ama, telli telefonun sağladığı kalite ve özelliklerde almaya alışan ve bu alışkanlığını, yeni, daha fazla bant genişliği gerektiren karmaşık hizmetleri de içine alarak sürdürmek isteyen toplumunun yarattığı talep dinamiği, Türkiye'yi, **4. kuşak mobil iletişim sistemleri** geliştirmekten başlayarak yeni iletişim kanalları bulmada da önde koşan bir ülke konumuna getirdi ve Türkiye, özellikle **alçak irtifa uyduları** (low earth orbiting satellite - LEO) ve **yüksek irtifa plâtıformları** (high altitude platform - HAP) ile bu yeni arayışlara yanıt verebilen ülkeler arasında saygın bir yer edindi. İlk, yarı-Türk tasarımı LEO uydusunun 2003 sonbaharında yörüngesine yollanmasından bu yana geçen süre içinde, Türkiye'nin, uzay bilim ve teknolojilerinde kazandığı yetkinlik ve bu yetkinliğine dayanarak uzayın barışçıl amaçlarla kullanılmasında kat ettiği mesafe, tarafsız gözlemcilerce de, büyük bir başarı olarak niteleniyor.

“Söz Türkiye'den açılmışken, 2000'li yıllara, enformasyon ve bilgi teknolojilerinde bir hayli gerilerde kalmış olarak giren bu ülkenin, o yıllarda alay konusu olmasına rağmen, toplumda 'bilgisayar okur-yazarlığı' geliştirmek yerine '**insan okur-yazarlığı**' olan bilgisayarlar yapmaya girişmesine ve bunda kazandığı başarıya değinmemek olmaz. Gerçekten de, **kullanımı eğitim gerektirmeyen 'akıllı' bilgisayarların** ve **biyoelektriksel insan-bilgisayar arabirimlerinin** geliştirilmesinde bu ülkenin araştırmacılarının yaptığı bilimsel ve teknolojik katkıları ve ülkenin sanayicilerinin bu katkıları ticarî ürünlere çevirmekteki ataklıklarını görmezlikten gelemeyiz. Tabii, sağlanan bu kullanım kolaylığından, en çok yararı, 2000'li yılların bilgisayarlarını ve bilgisayar destekli hizmetlerini kullanmakta bir hayli zorlanan Avrupa'nın yaşlı nüfusunun sağladığını da inkâr edemeyiz.

“İnkâr edemeyeceğimiz bir başka nokta, beyaz eşyada olsun, televizyon cihazları ve benzeri elektronik eşyalarda olsun, ürün geliştirme çalışmalarına, ancak, 2000'li yılların başında başlamış olan ve daha çok da üretimde kazandığı ustalığa ve nispeten ucuz işgücüne dayalı olarak Avrupa pazarlarına mal satabilen bu ülkenin, o günden bugüne, **tüketici elektroniğinde yeni sistemler** geliştirmede, **mikroelektromekanik parçalar** (MEMs)

*tasarımında ve **robotikte** kazandığı yetkinlikle, evlerimizde kullandığımız cihaz ve ev robotlarında, bugün muazzam bir paya sahip olmasıdır. Türkiye, MEMs ve robotikteki yetkinliğini **nanorobotik** ve **telerobotikte** derinleştirerek ve buna, **gömülü yazılımlarda**, **sensörlerde**, **mekatronikte**, **lazer teknolojileri** ve **tasarım teknolojilerinde** kazandığı yetkinliği de ekleyerek, sanayi robotları, sayısal kontrollü adanmış makineler ve esnek üretim hatlarının tasarımında da dünyada ciddi bir paya sahip oldu...”*

Çocuklarımızın, 2023 yılının 29 Ekim’inde, yabancı bir gazetede yayımlanan, Türkiye ile ilgili böylesi bir makale okumasını ister miydiniz? Biliyor musunuz, bu biraz da size, <http://vizyon2023.tubitak.gov.tr/> adresinden ulaşabileceğiniz Teknoloji Öngörü Çalışması Son Panel Raporları’ndaki öngörülerini sahiplenebilmenize bağlı.

<http://www.inovasyon.org>

CBTD. 30 Ağustos 2003